

FIȘA DISCIPLINEI**CONTENCIOS FISCAL**

Anul universitar 2025 - 2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Drept
1.3. Departamentul	Departamentul de Drept Public
1.4. Domeniul de studii	Drept
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Drept
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Contencios fiscal				Codul disciplinei		DLR2292				
2.2. Titularul activităților de curs			Conf. univ. dr. Cosmin Flavius Costăș									
2.3. Titularul activităților de seminar			Conf. univ. dr. Cosmin Flavius Costăș									
2.4. Anul de studiu		2	2.5. Semestrul		4	2.6. Tipul de evaluare		E	2.7. Regimul disciplinei		DS	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				62	
3.8. Total ore pe semestru				104	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	<i>Nu este cazul</i>
4.2. de competențe	<i>Participanții la acest curs trebuie să cunoască la un nivel mediu Dreptul finanțelor publice și Dreptul administrativ.</i>

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Sală de curs dotată cu proiector funcțional (inclusiv la nivelul funcției audio) și accesorii (cabluri transfer VGA-HDMI, telecomandă) și conexiune la Internet</i>
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	<i>Sală de curs dotată cu proiector funcțional (inclusiv la nivelul funcției audio) și accesorii (cabluri transfer VGA-HDMI, telecomandă) și conexiune la Internet</i>

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	1. <i>Cunoaștere și înțelegere</i> - Cunoaște și înțelege principalele instituții din contenciosul fiscal român; - Cunoaște și înțelege principalele elemente ale procedurii fiscale române și procesului fiscal din România; - Cunoaște și înțelege principalele probleme sesizate în doctrină și în practică, proprii contenciosului fiscal român și european. 2. <i>Explicare, interpretare și aplicare</i> - Prezintă și utilizează în mod adecvat cunoștințele dobândite; - Interpretează în mod corect dispozițiile legale (naționale și europene) studiate; - Aplică și interpretează în mod corect hotărârile pronunțate de instanțele naționale și europene, cu relevanță pentru contenciosul fiscal; - Poate rezolva cazuri practice (spețe), prin aplicarea coroborată a dispozițiilor legale naționale și europene, a principiilor de drept fiscal și a hotărârilor judecătorești relevante; - Poate redacta, într-un limbaj juridic coerent, cereri, plângeri, contestații fiscal, contestații la executare, cereri de restituire, cereri de suspendare acte administrative fiscale, cereri emiterie soluții fiscale individuale anticipate, acțiuni și căi de atac în contenciosul fiscal, cereri de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene.
Competențe transversale	- Abilitatea de a înțelege și aplica regulile unui proces fiscal sau a unui proces civil/penal/administrativ cu elemente de contencios fiscal. - Abilitatea de a gestiona provocările unei afaceri din perspectiva contenciosului fiscal (ex. reprezentarea contribuabilului într-o inspecție fiscală sau într-un alt tip de control fiscal, redactarea unei cereri de eșalonare a plății obligațiilor fiscale sau a unei contestații la executare în materie fiscală).

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Într-un plan general, obiectivul disciplinei <i>Contencios fiscal</i> este acela de a extinde orizontul studenților Facultății de Drept, prin completarea noțiunilor de drept financiar și drept fiscal cu elemente ce țin de latura procedurală și configurează pe de-o parte procedura fiscală, iar pe de altă parte procesul fiscal național și european.
7.2 Obiectivele specifice	Obiectivele specifice ale disciplinei Contencios fiscal sunt: acumularea unor elemente de bază referitoare la principalele instituții, reguli și acte din procedura fiscală română; clarificarea regulilor procesului fiscal român și european; dezvoltarea gândirii critice în materia procedural fiscală; dezvoltarea abilităților de scriere și argumentare juridică.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Sfera de aplicare a Codului de procedură fiscală. Principii ale procedurii fiscale	Prezentare orală a principalelor teme de discuție, cu accent pe aspectele intens dezbătute în doctrină și jurisprudență și pe evoluțiile recente în domeniul de interes, dublată de discuții interactive cu privire la chestiunile puse în discuție.	Participanții la cursuri vor fi informați în avans despre distribuția temporală a temelor de discuție, pentru a se putea pregăti corespunzător.
2. Actorii procedurii fiscale române		
3. Competența în procedura și procesul fiscal		
4. Actele administrative fiscale		
5. Probele în materie fiscală		
6. Înregistrarea fiscală și registrele de evidență fiscală		
7. Inspecția fiscală		
8. Tipuri de control (pseudo)fiscal complementare		
9. Colectarea voluntară a creanțelor fiscale		
10. Executarea silită. Măsurile asigurătorii		
11. Soluționarea contestațiilor fiscale		
12. Procesul fiscal național		
13. Procesul fiscal internațional		
14. Cooperarea administrativă în materie fiscală		
Bibliografie: C.F. Costas (coord.), <i>Codul de procedură fiscală. Comentariu pe articole</i> , Ed. Solomon, București, 2016; I.M. Costea, <i>Contenciosul financiar si fiscal. Note de curs</i> , Ed. Hamangiu, Bucuresti, 2022; D. Dascălu, <i>Marile modificări și marile</i>		

ratări ale Noului Cod de procedură fiscală, vol. I – *Perspectiva dreptului administrativ*, Ed. Hamangiu, București, 2023; T. Anghel, *Codul de procedură fiscală. Comentariu pe articole*, Ed. Hamangiu, București, 2020; T. Anghel, M. Brăgaru, *Codul de procedură fiscală adnotat*, Ed. Rosetti, București, 2006; G. Bogasiu, *Legea contenciosului administrativ. Comentată și adnotată cu legislație, jurisprudență și doctrină*, ed. a 4-a, Ed. Universul Juridic, București, 2018; M. Brăgaru, V. Zidaru, *Jurisprudență fiscală*, vol. I și II, Ed. C.H. Beck, București, 2011; D. Dascălu, C. Alexandru, *Explicațiile teoretice și practice ale Codului de procedură fiscală*, Ed. Rosetti, București, 2005; D. Dascălu, *Tratat de contencios fiscal*, Ed. Hamangiu, București, 2014; D. Dascălu, *Recuperarea extrateritorială a creanțelor fiscale*, Ed. C.H. Beck, București, 2011; D.C. Dragoș, *Legea contenciosului administrativ. Comentarii și explicații*, ed. a II-a, Ed. C.H. Beck, București, 2009; A. Fanu-Moca, *Contenciosul fiscal*, ed. a II-a, București, Ed. C.H. Beck, București, 2013; I. Lazăr, *Jurisdicții administrative în materie financiară*, Ed. Universul Juridic, București, 2011; M.I. Niculeasa, *Summa fiscalis. Tratat de drept fiscal și drept financiar public*, Ed. Universul Juridic, București, 2012; E. Oprina, I. Gârbuleț, *Tratat de executare silită*, Ed. Universul Juridic, București, 2013; O. Podaru, *Drept administrativ*, Vol. I. *Actul administrativ (I) Repere pentru o teorie altfel*, Ed. Hamangiu, București, 2010; I. Rîciu, *Procedura contenciosului administrativ*, Ed. Hamangiu, București, 2012; H. Sasu, D. Pătroi, L. Țătu, *Codul de procedură fiscală. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2008; M. Stancu, *Codul de procedură fiscală. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2005.

și aplicații, Ed. C.H. Beck, București, 2003.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Studii de caz privind ipotezele de folosire ilicită a regulilor procedurale fiscale de către entitățile publice	Activitate centrată pe rezolvarea de cazuri și aplicații practice și dezvoltarea abilităților de argumentare și scriere juridică. Sunt utilizate prelegerile interactive, tehnicile de <i>brainstorming</i> , debaterile interactive, munca în grup, învățarea dirijată și învățarea în echipă.	Participanții la seminare sunt rugați să pregătească fiecare temă de seminar pe baza bibliografiei recomandate, în ritmul cursului și cu ajutorul caietului de seminar.
2. Răspunderea solidară în materie fiscală		
3. Incidente referitoare la competență. Aplicații practice		
4. Studiu acte administrative fiscale și acte administrative fiscale asimilate. Revizuire elemente de nelegalitate (formă, procedură)		
5. Discuții privind evaluarea critică a probelor și propunerilor de probe. Administrarea nelegală a probelor		
6. Studiu de caz privind contribuabilii inactivi fiscal		
7. Studiul principalelor acte întocmite cu ocazia inspecției fiscale		
8. Studiu legislativ, studiu de caz și redactare excepție neconstituționalitate în materia controlului antifraudă		
9. Aplicații practice cu privire la stingerea creanțelor fiscale prin plată și alte modalități		
10. Redactare cerere eşalonare plată obligații fiscale		
11. Redactare contestație măsuri asigurătorii. Redactare contestație executare silită		
12. Redactare contestație fiscală		
13. Redactare acțiune contencios fiscal		
14. Studiu de caz privind cooperarea administrativă în materie fiscală între România și un alt stat membru al Uniunii Europene (recunoaștere hotărâri definitive în materie fiscală)		
Bibliografie: Bibliografia deja menționată la pct. 8.1. În plus, este necesar Codul de procedură fiscală (o variantă actualizată la zi pentru momentul începerii cursurilor).		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul programului este adaptat nevoilor comunității epistemice, corespunzând așteptărilor profesiilor liberale (avocați, notari publici, executori judecătorești, practicieni în insolvență) și angajatorilor relevanți din domeniu (instanțe judecătorești, unități de parchet, administrații ale finanțelor publice, organe de specialitate ale administrației publice centrale și locale). Temele de curs și seminar propuse au caracter de actualitate în cercetarea fundamentală și aplicativă, iar abordarea lor în cadrul acestei discipline este fundamentată pe dreptul pozitiv și pe evoluțiile doctrinare și jurisprudențiale europene. Tematica disciplinei acoperă toate aspectele majore relevante din domeniu și se constituie într-o premisă serioasă pentru transpunerea în practică a cunoștințelor acumulate.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Capacitatea de a explica principalele instituții ale procedurii fiscale române	Examen oral (prezentarea lucrării de cercetare realizate în cursul semestrului)	20%
	Capacitatea de a susține sau critica soluțiile analizate, cu referiri la doctrina și jurisprudența relevante		
	Capacitatea de a formula noi soluții fiscale și propuneri <i>de lege ferenda</i> , în raport de evoluțiile legislative, doctrinare și jurisprudențiale la nivel național și internațional		
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea de argumentare și scriere juridică	Examen scris (redactarea unei lucrări de cercetare și a unor lucrări punctuale în cadrul seminarelor)	80%
	Capacitatea de a oferi un răspuns explicit unui problemă de drept procesual fiscal, în cadrul unei lucrări de cercetare		
10.6 Standard minim de performanță			
Conform reglementărilor didactice naționale, nota de trecere este nota 5. Acest standard minim de performanță trebuie atins atât în ceea ce privește componenta teoretică, cât și în ceea ce privește componenta practică a evaluării.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

Data completării:
25.09.2025

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament:

_____

Semnătura directorului de departament

.....